

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Козяр Лілія. Фортепіанний ансамбль як важливий етап музичного становлення юного піаніста.....	370
Колодій Ірина, Водяна Валентина. Розспівки як засіб формування вокально-хорових навичок учнів молодших класів.....	374
Корець Богдан. Особливості професійних компетентностей педагога-тренера в роботі колективу спортивно-бального танцю.....	379
Костич Анастасія. Роль мультимедійних технологій у творчому розвитку учнів ЗЗСО.....	383
Крантова Інна. Характеристика методів практичного навчання мистецтву образотворення у НУШ.....	391
Кудлюк Аня. Виховний потенціал музичної класики.....	396
Ліпінська Анастасія. Переваги та ризики використання електронних підручників на уроках образотворчого мистецтва у НУШ.....	401
Марковська Уляна. Теоретико-практичні аспекти опанування народним мистецтвом у 1–4 класах.....	406
Мицюк Софія. Методика формування у молодших школярів інтересу до народного танцю.....	412
Онищук Марія. Творчість Богдани Фільц для дітей шкільного віку.....	424
Племяник Віталій. Діяльнісний підхід у навчанні як ресурс якісної підготовки майбутніх учителів історії та громадянської освіти.....	429
Портнов Сергій. Значення українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні культурного середовища сучасної молоді.....	434
Посунько Юлія. Інноваційні підходи до використання наочності на уроках образотворчого мистецтва.....	439
Ростецький Борис Роман, Водяна Валентина. Інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи.....	444
Сарвілова Софія. Інноваційний підхід до розвитку творчих здібностей учнів старших класів засобами музично-театральної діяльності.....	449

ТВОРЧИСТЬ БОГДАНИ ФІЛЬЦ ДЛЯ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Марія Онищук,

студентка III курсу спеціальності 014 «Середня освіта

(Музичне мистецтво)» факультету мистецтв

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

науковий керівник:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Валентина Водяна

Стаття присвячена аналізу творчості Богдани Фільц, спрямованої на музичне виховання дітей шкільного віку. У роботі розглянуто жанрову різноманітність її творів, мелодичну доступність, емоційну виразність та національний колорит. Звертається увага на значення музики Богдани Фільц у формуванні естетичних і патріотичних цінностей, розвитку творчих здібностей школярів, а також її відповідність принципам Нової української школи.

Ключові слова: *середня освіта, музичне мистецтво, творчість Богдани Фільц, музика для дітей, українська музична культура.*

Дослідження творчості Б. Фільц для дітей шкільного віку є надзвичайно актуальним у сучасних умовах реформування освіти, зокрема у контексті реалізації принципів Нової української школи. Музичне виховання відіграє ключову роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості, адже саме через музику діти здатні усвідомлювати національні цінності, розвивати творчі здібності, емоційний інтелект та естетичне сприйняття. Творчість Б. Фільц, яка поєднує простоту, емоційну виразність і глибоке національне підґрунтя, є унікальним ресурсом для педагогів, що працюють із дітьми шкільного віку.

Б. Фільц створила численні твори, які відповідають віковим особливостям дітей, зокрема вокальні пісні та інструментальні композиції, які легко інтегруються в навчально-виховний процес. Її музика має високий виховний потенціал, адже звертається до української фольклорної традиції, що дозволяє дітям через мистецтво краще усвідомлювати власну культурну ідентичність. У часи глобалізації збереження національної культури та популяризація її цінностей серед молодого покоління стає важливим завданням, яке ефективно вирішується через творчість таких митців, як Б. Фільц.

Актуальність цієї теми також обумовлена необхідністю розширення музичного репертуару для шкільного віку. Твори Б. Фільц можуть бути основою для занять із вокалу, фортепіано, хорового співу, а також сприяти розвитку самостійної творчої діяльності учнів. Її музика формує зв'язок між педагогікою, мистецтвом та національною свідомістю, що є пріоритетом у сучасній українській освіті.

Дослідженню творчості композиторки приділяла увагу значна кількість науковців-музикознавців. Серед них М. Байко (Байко, 2010), В. Белікова (Белікова, 2005; 2004), С. Грица (Грица, 2010), М. Загайкевич (Загайкевич, 2003; 2010) Т. Копилова (Копилова, 2010), О. Кушнірук (Кушнірук, 2005), І. Люта (Савка) (Люта (Савка), 2018), О. Смоляк (Смоляк, 2010) та інші.

Б. Фільц – видатна українська композиторка, яка зробила вагомий внесок у розвиток національної музичної культури. Народилася в культурно насиченому середовищі, що сприяло формуванню її музичного світогляду. Її творчий шлях відзначається глибокою прив'язаністю до народних традицій та прагненням до створення доступної й водночас естетично вишуканої музики. Значна частина творчості композиторки присвячена дітям, адже вона усвідомлювала важливість якісного музичного виховання молодого покоління.

Б. Фільц – українська композиторка, відома своєю яскравою музикальною палітрою та елементами фольклору. Творчий доробок авторки включає хорові та сольні композиції на вірші таких поетів як Т. Шевченко, І. Франко, О. Олесь, П. Тичина, В. Сосюра, Л. Костенко, Д. Павличко, В. Симоненко,

М. Сингаївський. Її репертуар також містить три кантати: «Юнакові», «Любіть Україну» та «Пори року», аранжування народних пісень, симфонічні твори, зокрема, концерт для фортепіано з оркестром, «Верховинська рапсодія» для симфонічного оркестру, «Диптих для скрипки і струнного оркестру», «Реквієм пам'яті Героїв Небесної Сотні» та опера для дітей «Лісова школа». Особливе місце у творчості займає фортепіанна музика, зокрема цикли «Три п'єси на теми лемківських народних пісень», «Музичні присвяти», «Шість візерунків», «Київський триптих», «Закарпатські новелети» та «Фортепіанні твори для дітей». У вокальній музиці Б. Фільц також використовує циклічну драматургію, створюючи цикли «Срібні струни» на слова О. Олеся, «Калина міряє коралі» на вірші Л. Костенко, дитячі вокальні цикли: «Від льоду до льоду» на слова О. Олеся та «Сонце в жменьці» на слова Й. Фиштика.

Дитяча музика займає центральне місце у творчості Б. Фільц. Композиторка створила численні вокальні й інструментальні твори, які вирізняються мелодійністю, емоційною виразністю та жанровою різноманітністю. Її твори орієнтовані на природні здібності дітей, враховують їхні вікові особливості та сприяють розвитку музичного слуху, ритмічного відчуття й загальної творчості.

Однією з ключових особливостей творчості Б. Фільц є звернення до українського фольклору. Її твори часто базуються на народних пісенних темах, що надає музиці національного колориту. Відтворюючи у своїх композиціях традиційні мотиви, вона сприяє збереженню й популяризації культурної спадщини, адаптуючи її для потреб сучасного освітнього процесу.

Серед вокальних творів Б. Фільц для дітей — пісні, які легко сприймаються дітьми завдяки мелодійній простоті та виразності. Тематика цих пісень охоплює різноманітні аспекти дитячого життя: природу, сім'ю, рідний край. Їх виконання сприяє розвитку вокальних здібностей, музичної пам'яті та чуття ритму. Важливою педагогічною рисою цих творів є доступність їхнього виконання навіть для початківців.

Фортепіанні твори Б. Фільц вирізняються педагогічною доцільністю та простотою виконання. Вони створені з урахуванням технічних можливостей дітей, що дозволяє їх активно використовувати у початковій музичній освіті. Наприклад, цикл «Калейдоскоп настроїв» демонструє глибоку емоційну палітру, яка спонукає дітей до осмислення музичних образів та їх інтерпретації.

Творчість Б. Фільц для дітей наповнена різноманітними емоційними відтінками – від грайливої радості до спокійного ліризму. Ця емоційна багатогранність дозволяє учням краще розуміти музику, розвиваючи їхню здатність до художнього самовираження. Тематична близькість творів до дитячого світосприйняття робить їх важливим інструментом виховання.

Музика Б. Фільц є джерелом естетичного виховання, адже вона допомагає дітям відчувати красу гармонії, мелодії та ритму. Завдяки її творам діти знайомляться з основами музичного мистецтва, що формує у них високі естетичні ідеали.

Твори Б. Фільц, насичені народними мотивами та національними образами, сприяють вихованню любові до рідної культури. Через пісні й інструментальні композиції діти усвідомлюють свою приналежність до української культурної традиції, що формує їхню національну свідомість.

Висновки. У контексті реалізації концепції Нової української школи твори Б. Фільц мають значний потенціал для інтеграції у навчально-виховний процес. Її музика може використовуватися на уроках мистецтва, хорових заняттях та позакласній діяльності, сприяючи розвитку творчих здібностей школярів та їхньої емоційної культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байко, М. (2010). Слово про Богдану Фільц. *Музична україністика: сучасний вимір*, (5), 45–47.
2. Белікова, В. (2005). Фольклорна лексика у творчості Богдани Фільц (на матеріалі циклу «Три п'єси для фортепіано на тему українських народних пісень»). *Наукові записки*, (1), 27–31.

3. Белікова, В. (2004). Фортепіанні твори Богдани Фільц у навчальному процесі. *Українське музикознавство*, (5), 14–19.
4. Грица, С. (2010). Рефлексії від музики та писань про музику Богдани Фільц. *Музична україністика: сучасний вимір*, (5), 25–32.
5. Загайкевич, М. (2003). *Богдана Фільц: Творчий портрет*. Тернопіль: Астон.
6. Загайкевич, М. (2010). Симбіоз поезії та музики у творчості Богдани Фільц. *Музична україністика: сучасний вимір*, (5), 17–24.
7. Копилова, Т. (2010). Майстер прекрасної музики для дітей. *Музична україністика: сучасний вимір*, (5), 48–49.
8. Кушнірук, О. (2005). Діалогічність дихотомії неокласицизм – постмодернізм у творчості Богдани Фільц. *Українське мистецтвознавство*, (6), 21–25.
9. Люта (Савка), І. (2018). Особливості музичної мови фортепіанного циклу Б. Фільц «Калейдоскоп настроїв». *Українська музика: науковий часопис*, (2)(28), 152–158.
10. Смоляк, О. (2010). Модус мислення у композиторській творчості Богдани Фільц. *Музична україністика: сучасний вимір*, (5), 49–54.

